СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
РІК LVIII. Ч. 139. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ЧЕРВНЯ 1950. — No. 139. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 17, 1950. VOL. LVIII.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

АРЕШТУВАЛИ ХЕМІКА ЯК АТОМОВОГО ШПИГА

Вашингтон, 15. червня. — З доручення Федерального Бюра Інвестигацій арештовано в сиракюз, Н. Й., хеміка, як другого спільника д-ра Клавза Фукса, засудженого на тюрму британським судом за видачу Совєтам американських атомових дат. Спеціяльно закидають Слекові видачу небезпечного вибухового матеріялу й формули, як його виробляти.

Водночас з арештуванням Слека, Бюро Інвестигації виявило імена совєтських агентів, під директивами яких призбирувано тайні вісті й матеріяли для Росії. Одним з них є Анатоль Антонович Яковлєв, колишній совєтський віцеконсул в Ню Йорку, якого ім'я подано як „Джан" при обвинуваченні Голда в нюйорськім федеральнім суді минулої суботи. Другим агентом був Семйон М. Семйонов, звісний під іменем „Сем". Він був зайнятий в совєтській торговельній агенції „Амторг Трейдінг Корпорейшен" в Ню Йорку. Вони оба виїхали вже з Америки.

ЗБАНКРОТОВАНА СПІЛКА ЗАПЛАТИЛА СЕН. МкКАРТІ $10,000 ЗА СТАТТЮ

Колумбус, у стейті Огайо. — Лустрон Корпорейшен, яка займалася в вироби „передфабрикованих домів", заплатила сен. Йосифові МкКарті $10,000 за статтю, поміщену в книжечці, яку підприємство поширяло для розголосу. Запитаний по телефоні, сенатор відповів, що він написав був брошуру і шукав купця. Найвищу ціну подала корпорація Лустрон і тому він її продав. Корпорація Лустрон дістала підтримку з федерального уряду, який хоче поширити інтерес до будови дешевих домів. Підприємство дістало $36,500,000 з Ріконструкшен Файненс Корпорейшен, а коли не могло її сплатити, проголосило банкротство. Уряд вікупив маєток підприємства за $6,000,000.

У СЕНАТІ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИЯСНЕННЯ ВІД АТЛІ

Вашингтон, 15. червня. — Сенатор Вилієм Ф. Ноленд, республіканець з Каліфорнії, виявив, що оба провідники, як більшости так і меншини, в комісії приділів, дуже схвильовані деклярацією британської Лейбур Парті, що вона не буде брати участи у французькім пляні злиття сталевих і вугільних засобів для економічного об'єднаня. Комісія приділів саме дискутує нод признанням для Великобританії $600,000,000 з загальних фондів Пляну Маршала. Сен. Генрі Кабот Ладж поставив запит до директора Адміністрації Економічної Кооперації Павла Гофмана, чи деклярація лейбуристів не йде в різкий розріз з Пляном Маршала для економічного об'єднання Европи. На це відповів Гофман: „Ця деклярація є одним з найбільше жалюгідних прикладів ізоляції в її найгіршій формі" і тому він її не боронює. Потім Гофман додав, що він не вірить, щоб премієр Атлі або міністер закордонних справ Бевин знали наперед про цю деклярацію. Він далі сказав, що надіється співпраці Великобританії з пляном Шумана.

БІЛИЙ ДІМ ПОТВЕРДЖУЄ ОДЕРЖАННЯ РЕЗОЛЮЦІЇ У. Н. С.

З доручення Білого Дому у Вашингтоні, керівник відділу публичних зв'язків в державному департаменті, Марґарет Р. Т. Картер, потвердила окремим листом одержання в Білому Домі висланої до президента Трумана резолюції 22-гої Конвенції У. Н. Союзу. В резолюції, як відомо, УНСоюз піддержував оборонну політику уряду Злучених Держав та рекомендував включити в неї теж допомогу українським визвольним змаганням. В листі з Білого Дому м. і. пишеться: — „Дякую Вам за вислів Вашої піддержки для Президента та за Вашу ласкавість в зверненні уваги на погляди Вашої групи. Вашого листа передано цим урядникам в Департаменті, що заінтересовані східно-европейськими справами."

СЬОГОДНІ ВІЧЕ В СПРАВІ У.К.К.

Ню Йорк, 16. червня. — Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку пригадує, що завтра, в суботу 17-го червня відбудеться громадське віче в справі Українського Конґресового Комітету, його акції в допомогу українським визвольним змаганням та зв'язаних з цим його потреб. На вічу, що відбудеться в Купер Юніон при 3-тій Евеню між 7 і 8 Стрітами, та почнеться точно в г. 8-мій вечорі, виступить цілий ряд визначних промовців. Комітет пригадує, що обов'язком кожного українця в Ню Йорку, як місцевих так і новоприбулих громадян, є взяти участь у цьому вічу та заманіфестувати своє становище в цих важливих для оборони Америки та визволення України справах.

АМЕРИКА ДАРУЄ СВОЇ БАЗИ ФИЛИПІНЦЯМ

Манілья, 16. червня. — Злучені Держави передали урядові Филипин свої військові споруди, вартости 8,500,000 долярів. Згідно з договором між обома країнами, Америка задержить на филипинській території ще дві свої військові бази до 1952 року.

НІМЕЧЧИНА РІШИЛА ПРИСТУПИТИ ДО ЕВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ

Бонн, Німеччина, 16. червня. — Бундестаґ, парлямент Західно-Німецької Федеративної Республіки, рішив вчора прийняти запрошення та приступити до Европейської Ради, першої конкретної спроби створити европейський „над-уряд" на шляху до федерації европейських країн. Це вперше від 1933 року, коли Гітлер виступив з Ліґи Націй, Німеччина матиме свого вільного представника в того роду міжнародній організації. Рішення внесено більшістю 220 голосів проти 152 і при 9 здержаних. Канцлер Аденауер, коментуючи рішення, заявив, що — „шлях Німеччини до Европи тепер відкритий". Інакше думає провідник соціялістів, д-р Курт Шумахер, що очолював кампанію проти цього рішення. Він вважає, що „німці тепер допомогли французькому самолюбству, ослаблюючи Европу до тої міри, що вона не буде достаточно розвинена в теперішньому політичному конфлікті зі Совєтським Союзом". Соціялісти вважають, що рішення приступити до Европейської Ради є до деякої міри німецькою апробатою обкроєння Німеччини з територій Саарщини та земель на схід від лінії Одри-Нісси. Проте, вони дали до зрозуміння, що вони візьмуть участь у 18 особовій делеґації, яка на чолі з канцлером Аденауером вийде на чергову сесію Дорадчої Асамблеї Европейської Ради, що почнеться в Страсбурґу в дні 7-го серпня. Інтересно, що парлямент відкинув пропозицію, щоби німецька делеґація обстоювала визнання її за представництво цілої Німеччини в кордонах з 1937-го року, вважаючи, що нові кордони країни мають бути визначені мировим договором. В дальшому парлямент рішив позбавити на один місяць парляментарних прав чотирьох дальших комуністичних депутатів, які разом з покараним вже так комуністичним лідером Максом Райманом брали участь в „парляментарній бійці" на п'ястуки минулого вівтірка.

СКЛАДНЕ ПОЛОЖЕННЯ БРИТАНСЬКОГО УРЯДУ ПІСЛЯ ПАРТІЙНОГО МАНІФЕСТУ

Лондон, 16. червня. — Лейбуристський уряд Британії опинився в дуже складному положенні, після проголошення Лейбуристською партією маніфесту проти всіх дальших заходів для об'єднання Европи. Вправді, негайно після проголошення маніфесту уряд ствердив, що він не вважає його обов'язуючим для британської закордонної політики, але це не припинило гострої критики, як в Британії так і закордоном. Вчора на засіданні парляменту премієр Атлі мав дуже важке завдання відповідати на запити, де кінчиться політика партії і де починається політика уряду, та хто має право і говорить в імені Британії: партія чи уряд.

СТРАЙК В КОМУНІСТИЧНІЙ ГАЗЕТІ В ЛОНДОНІ

Лондон, 16. червня. — Місцевий комуністичний „Дейлі Воркер", завданням якого завжди було проповідувати та закликати британських робітників до політичних страйків, — тепер сам має страйк, що його почали робітники доставлювання газети. Вони страйкують проти накинення їм нового наглядача — члена комуністичної партії, бо цей з-поміж них самих, кому прислуговує цей пост, не є партійним.

СУДДЕЙСЬКА ЛАВА ЗВІЛЬНИЛА УРЯД ВІД ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ В СПРАВІ АМЕРАЗІЇ

Ню Йорк. — Спеціяльна федеральна велика судейська лава („Ґренд Джюрі"), яка провірювала крадіж документів, найдених в 1945 р. в редакції журналу „Амерейжія", звільнила федеральний уряд від відповідальности за орудування цею справою, одначе висловила настирливе домагання, щоб вести дальше слідство в тій справі. Реченець праці спеціяльної великої судейської лави скінчився і тому вона не може сама вести дальше слідства. Рішення слідчої судейської лави каже, що урядовці, які провірювали крадіж тайних документів і були відповідальні за поставлення перед суд шости обвинувачених в цій справі осіб, поводилися поправно і нема доказів на якесь їхнє занедбання. Судейська лава висловлює думку, що різні закиди в цій справі, подані до загального відома населення, викликали тільки замішання, бо не подавали повної правди ані доказів. Тому судейська лава дораджує департаментові справедливости оприлюднити точні дні в справі Амеразії для вияснення справи і подати причини, чому арештовані не були покарані так, як цього дехто домагався.

Видаючи рішення в справі Амеразії судейська лава натаврувала теж затії комуністів як одну з найбільших небезпек для нашої країни. Про Федеральне Бюро Інвестиґацій судейська лава висловила погляд, що це „одна з найважливіших аґенцій які працюють для охорони країни".

ЗА 40-ГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ

Вашингтон. — Президентська комісія для устійнення фактів вийшла з дорученням, щоб признати 75,000 робітникам у залізничих варстатах право до 40-годинного тижня праці, замість дотеперішніх 48 годин. Зате комісія дораджує юнії обмежити своє домагання підвишки платні тільки до 18 центів на годину. Комісія спротивилась підвищці платні для 125,000 кондукторів.

ЗА ДВОПАРТІЙНІ СЛІДЧІ КОМІСІЇ В КОНҐРЕСІ

Сенатори Айвес і Елберт Томас зголосили резолюцію, щоб при складанні конґресових слідчих комісій добирати особи з обох політичних партій для запевнення безпартійности. До слідчих комісій мали б бути покликані теж люди з-поза Конґресу. Домагання вийшло з того, що підчас слідства кидають конґресмени однієї партії закиди в сторону противної партії, а це обнижує повагу Конґресу.

ГОЛОВА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ ДІСТАВ ПОЗИЧКУ З ФЕДЕРАЛЬНИХ ФОНДІВ

Сен. Гомер Е. Кейпгарт, республіканець з Індіяни, висловив протест проти рішення банкової комісії, яка признала позичку у висоті $18,500,000 для підприємства, на чолі якого стоїть голова Краєвого Республіканського Комітету, Гай Дж. Ґабріелсон. Позичка виглядає на контролю уряду над підприємствами, твердив Кейпгарт, а Ґабріелсон проповідує свободу підприємств.

ДАЛЬШІ ДВІ ЮНІЇ ПРОГНАНІ З К. І. О.

Вашингтон. — Екзекутивна Рада Конґресу Індустріяльних Організацій рішила виключити дальших дві юнії з членства в К. І. О., закидаючи їм, що вони опановані комуністами. Це є юнія кушнірів і юнія комунікаційних робітників. Екзекутива похвалила юнію робітників виробу меблів за її резолюцію на останній конвенції, що юнія підтримуватиме політику уряду К. І. О.

СТРАХІТТЯ АТОМОВОЇ БОМБИ

Ню Йорк. — На викладах про економічну мобілізацію в готелю Астор виявив полк. ВилФред А. Стінер, що після вибуху атомової бомби покалічена людина потребуватиме 72 кватирок крови для видужання. Одна бомба може попарити 40,000-50,000 осіб підчас вибуху. Стінер висловив погляд, що Комуністичну партію треба поставити поза законом, бо вона й так пішла в підпілля і звідти діє незаконно.

ГОФМАН ПРОТИ ВЖИВАННЯ ФОНДІВ З ПЛЯНУ МАРШАЛА НА ЗБРОЮ

Вашингтон. — На переслуханні комісії закордонних справ і збройних сил директор Адміністрації Економічної Кооперації Пол Гофман заявив, що не можна вживати фондів з Пляну Маршала на озброєння західно-европейських країн проти аґресії. Він вказав на пропаганду Совєтів, яка зводиться до закиду, що Америка озброює Европу до війни в часі, коли Росія нібито хоче миру. Гофман твердить, що фонди для відбудови Европи на підставі Пляну Маршала й фонди на озброєння західно-европейських країн повинні бути втримувані окремо. Заява Гофмана була відповіддю на домагання сенаторів Ладжа й Ноленда, що вжиття фондів з Пляну Маршала до збросння заощадить більйони долярів Злученим Державам.

НАСТРОЇ ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У БРАЗИЛІЇ

Дипломатичний кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, В. Г. Лоренс, довідується з політичних кол у Вашингтоні, що в останніх кількох місяцях поширилося в Бразилії негодування на Злучені Держави. Це слідно підчас передвиборчої аґітаці, в якій колишній през. Гетуліо Варґас хоче хоче здобути популярність для себе. Він видвигає проти ЗДА закиди з приводу сенатського слідства над цінами бразилійської кави, в якому сказано, що ціни пішли вгору внаслідок спекуляції, а не цін продукції. Крім того він сторонничо насвітлює становище ЗДА до комунізму.

В ПЕРУ ЗДАВЛЕНО БУНТ

Ліма, столиця Перу. — Військовий уряд Перу оприлюднює, що революта, яка вибухла в місті Арекіпа, здавлена в самих початках. Арештовано цілу низку визначних осіб з різних ділянок суспільного життя, які брали участь у революті. Головою повстання був ген. Ернесто Монтань. Повстання вибухло підчас приготування до президентських виборів, назначених на 2. липня.

СПІЛЬНОТА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ

ЗАМІТНИЙ ЛИСТ Б. УКРАЇНСЬКОГО ПОВСТАНЦЯ В ПОЛЬСЬКІЙ ГАЗЕТІ

Ню Йорк, 16. червня. — „Сильна Україна — то найліпший союзник Польщі. і навпаки, сильна Польща має таке саме значення для України" — твердить Е. П., що подає себе за бувшого українського повстанця, в листі до місцевого польського щоденника „Нови Свят", надрукованому у вчорашньому виданні. Лист є відповіддю на статтю ред. Поллеса „Діпісі", в який автор згадав про „вину українців відносно поляків". Автор листа насамперед стверджує, що відділи польської Армії Крайової 13 березня 1944. року вимордували цілу його родину: батька матір, сестру і брата, разом з 75 іншими українцями в селі Модринь на Холмщині. Автор сам служив тоді в Українській Повстанчій Армії та був на старшинському вишколі в Карпатах. Опісля був відправлений на Холмщину і там перебував до 1948 року, коли то командував рейдом відділу УПА на Підлісся і до Східної Прусії та назад. В осені 1948 року пробився зі своїм відділом в американську зону Німеччини, втративши по дорозі 70 процент складу свого відділу, що згинули в боротьбі. Нав'язуючи до згадки про „вину українців", автор твердить, що на тій самій Холмщині, так обильно политій українською кров'ю з вини поляків, включно з кров'ю його родини, він дня 28-го травня 1946 року пережив спільний наступ відділів ВІН (Вольносць і Неподлеґлосць) і УПА на Грубешів. Це була перша спільна акція українських і польських повстанців проти большевиків, після підписання відповідного протоколу між командуванням обох повстанських армій. Грубешів здобуто спільними польсько-українськими силами. В тому наступі автор листа командував відділом. По польському боці брали участь в наступі відділи тої самої волинської дивізії, котра вимордувала йому родину. Але в тій хви-

(Докінчення на стор. 4.)

АМБАСАДОР КІРК ЇДЕ НА СИБІР

Москва, 16. червня. — Американський амбасадор в Москві, адмірал Ален Дж. Кірк, заповів свою окружну подорож по Сибіру, що триватиме около два тижні та виноситиме около 5,000 миль. Це буде найдовша подорож по Совєтському Союзі, яку колинебудь відбув американський дипломат. Разом з амбасадором подорожуватиме перший секретар амбасади, Ричард Сервіс, та син амбасадора, Роджер. Амбасадор Кірк має в пляні заїхати аж до Іркутська, недалеко Байкальського озера. Він подорожуватиме транс-сибірською залізницею.

УСПІШНЕ ЗАКІНЧЕННЯ СЕСІЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ КОМІСІЇ О. Н. ДЛЯ ЕВРОПИ

Женева, 16. червня. — Вчора тут успішно закінчено двотижневу сесію бурхливих нарад Господарської Комісії Об'єднаних Націй для Европи. Комісія погодилася на всі важливіші пропозиції свого секретаріяту в ділянці між-европейської господарської співпраці, включно до можливостей налагодження східно-західної торгівлі. Під час дебат доходило до гострої виміни слів між західними і комуністичними представниками.

БОЛГАРИ ВБИЛИ ТУРКА

Софія, 16. червня. — Офіціяльне комуно-болгарське пресове агенство проголосило сьогодні повідомлення, що минулої суботи озброєна турецька стежа вдерлася на територію Болгарії, але була відбита болгарською прикордонною сторожею. В перестрілці один турок мав бути убитий.

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ЗАКОНУ ПРО ЗАКОРДОННІ ІНВЕСТИЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 16. червня. — Західно-аліянтський Високий Комісаріят проголосив вчора доручення відносно лібералізації закону щодо закордонних інвестицій в Західній Німеччині. Проте, фінансові спеціялісти вважають, що закон ще далеко не розв'язує цілої проблеми та не дозволить на такий приплив закордонних капіталів, як було б необхідно для дальшого розвитку німецького господарства.

ПРОЖИТИ ОДИН ДЕНЬ ДОВШЕ — ГОЛОВНОЮ ЦІЛЛЮ ЧЕХІВ

Відень, 16. червня. — Дана Едамс Шмідт, кореспондент Н. Й. Таймсу в Празі, що виїхав з Чехословаччини недавно під безпосередньою загрозою арешту, в своїй черговій статті на тему відносин в комуністичній Чехословаччині твердить, що в теперішньому жахливому поліційному терорі головною метою кожного чеха є — могти прожити один день довше. Ці методи всевладного страху за своє життя вже давно відомі з практики большевицької окупації в Україні.

В ЮГОСЛАВІЇ ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ ДВОХ СОВЄТСЬКИХ ШПИГУНІВ

Беоґрад, 16. червня. — Югославський військовий трибунал проголосив вчора вирок, засуджуючи на смертне покарання двох обвинувачених в шпигунстві на користь Совєтського Союзу, Альбанії та Комінформу. Шістьох інших обвинувачених в тих самих злочинах засуджено на довгорічну кару ув'язнення.

ЗАСУДИЛИ МОНАРХІСТІВ В ЕСПАНІЇ

Мадрид, 16. червня. — Еспанський суд покарав ув'язненням від 15 до 18 місяців трьох адвокатів, обвинувачених в підготовці звернених проти теперішнього режиму монархістичних розкидок. Натомість суд звільнив від такого самого обвинувачення герцогиню Валенсії, Марію Люізу Нарваєз, відому зі своїх мужніх виступів проти режиму ген. Франка.

ПОЛІТРУКИ КОМАНДУЮТЬ ЧЕСЬКОЮ АРМІЄЮ

Прага, 16. червня. — Новоспечений комуно-чеський міністер оборони, д-р Олексій Чепіцка, своїм новим денним наказом зробив політичних комісарів фактичними командантами чеської армії. В своєму наказі, яким надається політрукам великі повновласті, Чепіцка твердить, що „тільки армія, зложена зі свідомих і зрілих вояків та старшин, може бути справді в боєвому стані". Політруки мають „озброювати" чеських вояків „вченням Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна".

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
Число з понеділка (з англійською			

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ҐОМПЕРС

Цього року припадає століття уродин Семюела Ґомперса (1850-1924, імігранта з Англії, основника і першого голови Американської Федерації Праці. „Тамімент Сошйел енд Економік Інститют", який влаштовує кожного року літом у Тамімент конференції, на яких обговорюються різні політичні та економічні проблеми, проголосив, що темою цьогорічної конференції, 16-ої з черги, яка відбудеться у днях 22-25 червня, буде — „Ґомперс — та Століття Праці".

Доповіді у Тамімент виголосять самі визначні робітничі та громадські діячі. А говорити буде про що, коли зважити, яку велику ролю відграє сьогодні зорганізоване робітництво в цілому американському життю, та який великий вплив має теж і на закордонну політику країни, що змагає до справедливого і тривкого миру та закріплення демократії в світі. Як заповідають, говоритимуть про минуле й величезні заслуги Ґомперса для робітничої справи, але в однаковій мірі будуть займатися майбутнім робітничого руху, зв'язуючи його тісно з будуччиною демократії.

Семюел Ґомперс став першим президентом Американської Федерації Праці в 1882 році. Хто визнається хоч трохи в історії робітничого руху в Америці, той теж знає, якої треба було великої індивідуальности, щоб той рух вдержати й поширити в таких рямцях, які відповідали б американському духові й американському способі життя. Треба було боротись з реакцією, великими промисловими маґнатами, а теж і з тими, що хотіли надати усьому робітничому рухові в Америці соціялістичну марку.

Якраз тоді, коли почала виходити „Свобода" і заснувався *У.Н.Союз*, доходило в цій країні часто до кривавих страйків. Соціялістична коаліція в Американській Федерації Праці усунула тоді (в 1894 році) Ґомперса з головства, але тільки на один рік, бо в наступному році він знову був вибраний головою і остав на цьому становищі аж до смерти, себто до 1924 року. Вже з цього можна завважити, що Ґомперс відразу зрозумів, що соціялістична доктрина до американців не промовляє і не надається для організування робітництва в Америці. При цьому він стояв ціле життя. Його заслуги для американської демократії є величезні. Йому треба завдячувати, що робітничий рух в Америці не дався зловити на вудку комуністичної пропаганди, не зважаючи на пізніший розлам, який довів до повстання другої головної робітничої організації, Конґресу Індустріяльних Організацій (КІО), і то головно завдяки таким амбітникам як Джан Луїс, що були тоді під впливом комуністів.

Оце розбиття на дві ривалізуючі з собою організації є ще й нині колодою, яку треба б за всяку ціну усунути. Виглядало б, що до такого об'єднання повинно прийти тепер куди легше, бо в КІО проведено основні „чистки", які вже знівелювали у великій мірі комуністичні впливи в юніях. На жаль, у практиці цього не видно. Говориться про об'єднання, а практикується роз'єднання, що найкраще пізнати при страйках, де одна юнія часто називає другу „страйколомом" і т.п. Проте до об'єднання треба далі змагати, хочби тому, щоб спільними силами краще боротись з спільною комуністичною небезпекою.

Проблеми оборони

Дорого вже довелося світові платити за легковаження хоч би навіть найменшої на перший погляд загрози. Проте, впродовж історії, і навіть найновішої, ця наука завжди, здається, йшла більше до бука ніж до голови. Гітлерівська загроза, її початкове легковаження і її пізніші наслідки можуть послужити на це живим прикладом. Треба було аж страшної руїни та втрати мільйонів людських ж е р т в в першій і головно в другій світовій війні, щоб клясична наука про забезпечення миру г о т о в і с т ю до війни дала практичні наслідки, що їх тепер спостерігається в оборонній підготові демократичного світу, зі Злученими Державами на чолі, проти наявної советської загрози. Пустими д е к л я м а ц і ями про „мир", „співпрацю" і тим подібні пусті фрази в пропаганді комуністичної диктатури вже не можна відвернути уваги світу від дійсного стану речей: заповідженого комуністичними апостолами „останнього бою", що мав би погребати ввесь той дорібок людства, що його ще не потребано в попередніх війнах.

Проблеми оборони є тепер без сумніву на першому місці поодиноких західних країн, кожної зокрема і всіх разом. Подібно, як довкола проблеми нападу на Захід крутиться вся „м и р н а політика" Советів. Власне на тему оборонних проблем заслуговують на окрему увагу деякі важливі інформації С. Л. Солцберґера з Парижа, надруковані в Н. Й. Таймсі з 14-го червня. Йдеться насамперед про впевненість та довір'я поверх 200,000,000 західно - европейського населення, що на випадок советського нападу воно зможе оборонитися. Цю впевненість мають дати головно Злучені Держави Америки своєю активною допомогою в оборонних заходах.

Під цим оглядом вже багато дечого зроблено. Атлантійський Пакт є тут без сумніву головним фактором, а постійна в и с и л к а американської зброї европейським країнам в рямках того пакту є вже сьогодні його практичним виявленням. Дальші оборонні проблеми вияснені багатомовно в заявах і твердженнях відповідальних державних мужів та військових стратегів і полководців, які переконливо доказують, що західно - европейські народи вже сьогодні є в стані успішно оборонитися перед кожним советським наступом; що нова військова наука та пороблені вже оборонні заходи вможливлять їм видержати кожну таку атаку, аж доки не наспіє допомога з Америки, що запевнить теж кінцеву перемогу.

В европейських військових колах говориться тепер не тільки про нову зброю, головно проти-танкову і протиавіяційну, але теж про обумовлену технічним розвитком нову воєнно-оборонну техніку.

Звертається велику увагу на необхідність власне довір'я европейських народів в можливість їхньої успішної оборони. Це тим більше, що тепер дуже реклямується советську військову силу і советську зброю. Европейські народи чули про існування цілого ряду нової оборонної зброї в Америці. Вони знають, що Злучені Держави мають протитанкові гармати, перед якими не встоїться жадна сталь, вони чули теж і про тактичну атомову зброю, яку в потребі можна б використати у фронтовій боротьбі. Але вони не знають, чи з тої зброї щонебудь вже вислано до Европи.

У зв'язку з цим усім рекомендується такі конкретні заходи для скріплення фактичної і моральної готовости західно-европейських народів:

Продовжувати і скріпити посилку американської зброї европейським країнам і відповідно цю справу розголосити. Мається на думці головно протитанкову і протиавіяційну зброю, бо відомо, що большевики власне на танках і літаках концентрують тепер свою увагу. Тому, що західні алиянти не мають агресивних тільки оборонні цілі, вони можуть власне на оборонну зброю звернути головну увагу.

Треба приспішити програму націоналізації і стандаризації европейської продукції зброї, як того вимагають спільні проблеми спільної оборони. Теж в цьому напрямі народні маси повинні дістати відповідні вияснення, наскільки на це дозволяють військові таємниці, бо свідомість оборонних можливостей скріпить теж їх оборонну моральну силу.

В оборонних заходах звернути головну увагу на оборонну підготовку Франції, що на випадок війни мусіла б прийняти перший удар і його видержати.

Це тільки деякі з тих додаткових заходів, що їх рекомендується для скріплення матеріяльної і моральної оборонної готовости, вважаючи, що все це разом буде рівночасно успішною осторогою для напасника і тим самим важливим засобом для вдержання миру.

В ҐЕТТІ ДУХОБОРІВ

Серед канадських духоборців, як звідомляють газети, трапляються останніми часами частіше підпали домів, ніж минулими роками. Дехто зв'язує це з комуністичною агітацією. Одначе бостонський „Монітор", який втримує постійного кореспондента на Заході Канади, насвітлює цю справу з іншої точки, а саме непорозумінням між старою громадою „правовірних" духоборців і молодою генерацією, званою „Синами Волі". Обі фракції живуть разом в колонії Ґренд Форкс, Бритиш Колумбія. Загальне їх число доходить до 10,000 голов. Стара громада це залишки давньої іміґрації, яка прибула до Канади з Кавказу під проводом Веригіна в дев'ятдесяти роках минулого сторіччя, а Сини Волі це вже родовиті канадійці. Їх нараховують коло 2,000 осіб.

Енциклопедії подають тільки загальні вісті про духоборців, представляючи їх непримиримою російською релігійною сектою, яка не признавала приватної власности, а зате визнавала господарську спільність, щось в роді теперішнього комунізму. Засаднича різниця між новомодним комунізмом і духоборським лежить у безбожництві комуністів і релігійним фанатизмі духоборців. Вони пацифісти і відмовляються від участи в війні. Канадський уряд, даючи їм право поселення в кількох провінціях, зобовязався звільнити їх від військової служби. Вони мали повну свободу, а як їм щось було не до вподоби, уладжували протестаційні демонстрації в одягу Адама й Єви. Таку традицію протестів втримують обидві групи. Та вдерлася і в це ґетто незгода а з нею і боротьба між „правовірними" і „Синами Волі".

Мала числом група духоборської молоді почала підпалювати доми правовірних на знак „п р о т е с т у". Протести влаштовують тому, що старша генерація почала привикати до звичаїв канадійського політичного й громадського ладу, і — управляючи землю — жити мирним життям. Коли йдеться про земельне господарство, то духоборців вважають за зразкових хліборобів. Як хлібороби вони витворили вже своє окреме життя і пробують закинути давні фанатичні обряди. Вони створили свої культурні осередки в околиці Ґренд Форкс і заложили свій хор, з яким виступають у радієвих програмах або на концертах навіть у Венкувері на побережжі Тихого океану.

Сини Волі, у противенстві до правовірних, не хочуть чути про прикоровлення до канадського громадського ладу і тому роблять пакости старим. Пакости виявляються в паленні мешкальних домів. Через те приходить до завзятої боротьби між старими й молодими. Поліція, очевидно, охороняє правовірних, а арештує Синів Волі. Тепер сидить у тюрмі 225 „синів", між якими є теж і „дочки", тобто дівчата.

Уряд знає, що арештами не здавить бунту молодих. Тому настановив комісію для студії цеї нової проблеми. Головою такої „соціологічної комісії" є д-р . А. МекКензі, президент Університету Бритиш Колумбія. Він має взірці давніших подібних дослідів, які покінчилися невдачею. Між сусідним населенням росте негодування до цілого духоборського руху. Появилися проєкти виселення їх з Канади, одначе це важка проблема. Поміркованi люди хочуть піти на компроміс і дораджують насильно забрати тільки Синів Волі і розселити їх поодинокими родинами по громадам, де живуть звичайні канадійці.

Проблема ґетта духоборців має ще й загальне значення. Вона виявляє якнайвиразніше шкідливі наслідки виховання у ґетті.

Д-р Володимир Ґалан.

Чи українські ДП перестали існувати?

1. Розпорошення збіркової акції.

Чи українських скитальців в Европі вже нема і чи переселенча акція вже остаточно закінчена? — такі питання мусять насуватися к о ж н о м у пильнішому обсерваторові нинішнього українського життя в Америці. Українське громадянство в Америці поводиться від довшого часу так, наче би не тільки перестала існувати переселенча акція, як актуальне практичне завдання, але взагалі наче би була вже зліквідована ціла проблема української еміґрації в Европі, наче українських ДП вже „нема". Просимо взяти резолюції різних українських організацій з останніх місяців, однаково старо- як і ново-іміґрантських. Відбувалися річні загальні збори, з'їзди і конвенції таких організацій, як „Самопоміч", „СУМ", організація Українсько-Американських Ветеранів, всі вони численні, з великою скількістю промовців і довгими резолюціями. В усіх цих резолюціях багато патріотичних слів, але нічого про найважнішу, до цього часу ще нерозв'язану справу **кількадесяти тисяч живих людей**, які ждуть вирішення їхньої долі від нас, їхніх американських земляків. Про переселенчу акцію звиклося тепер говорити на американсько - українських зборах як про щось, про що „не лицює" не згадати. І в цьому підході є, як ми вже згадали, всі солідарні: і „старі" і „нові".

Звернім увагу на нові часописи, які в останньому часі появилися в Америці. Перші три числа органу централі організації нових іміґрантів, „Новий Світ": про долю еміґрації в Европі та про переселенчу проблему — ані словечка. Появився новий орган ООЧСУ, „Національна Трибуна", — на ці теми ані слова. Правда, нові іміґранти масово спроваджували своїх свояків і приятелів. Але поза індивідуальними заходами — ніякого організованого, ніякого масового відруху нема.

Зате бачимо велику метушливість — головно нових іміґрантів — у висуванні прерізних плянів на терені ЗДА і спробах реалізувати їх. Деякі з цих плянів дуже похвальні, цілі корисні, добрі. Але вони вимагають, очевидно, фондів. Тому кожний такий плян потягає за собою автоматично нову збіркову акцію, стукання до кишень окремих бизнесменів і до масової громадської жертвенности. Це таке загально відоме явище, що мимохіть насувається думка: Всі нові українські іміґранти, навіть їх чільні провідники, які в Европі признавали, що найважнішою еміґрантською проблемою є проблема переселення, **перестали нею цікавитися**, як проблемою, з хвилиною, **коли самі опинилися в Америці.** Зароїлося від політичних організацій. Але поруч із ними існує все ще хаос у питанні, **хто властиво повинен переїхати, а хто залишитися в Европі.**

Люди просто привикли, що всіми цими справами займається ЗУАДК і ця думка заспокоює їхню совість. Але як ЗУАДК має переводити далі переселенчу акцію і як він має зорганізувати постійну поміч „залишенцям" в Европі, про це американсько - український загал не думає, або думає, що все це йде „автоматично", силою свого розгону... Всі ті, що висувають нові чудові пляни і пускають в рух нові збір-

(Докінчення на стор. 3-тій).

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

21)

Мою заяву, що самообвинувачення було вимушене протизаконними методами, суд відхиляє, бо в другому пункті проти мене свідчить мій колишній колеґа професор М., а третій пункт — знайомство з „ворогом народу" Затонським я сам далі визнаю і перед судом.

З ходу розправи для мене стало цілком ясно, що ці два останніх, на перший погляд дрібничкові, пункти можуть стати причиною засуду, від котрого мене не оборонить і рекурс до вищої інстанції, бо вони мають за собою реальні підстави. Отже, мені треба було їх збити негайно, тут таки, на цьому суді! Треба було конечно повести справу так, щоб основою неминучого засуду став пункт перший, бо я в ньому закинув гачок, на котрий сподівався спіймати безграмотних суддів з обласного суду. І тому проти цього найтяжчого обвинувачення боронився навмисне дуже слабо:

— В мене вимусили це обвинувачення. Це — неправда! Я ніколи до організації Української Автокефальної Православної Церкви не належав. Я не міг бути її керівником! — Це все, що я сказав в обороні щодо пункту першого і, звичайно, в очах суду не оборонився, тим більше, що згадані мною члени організації фактично вже були давно засуджені.

Зате два останніх пункти я збив, бо і суд, маючи вже підставу засуду, не дуже на них звертав увагу.

Другий пункт обвинувачення звучав так:

„Підсудний Олександер Мак, перебуваючи зі свідком професором М. в місті Конотопі, сказав: Тут колись мусить бути збудований великий пам'ятник на згадку величезної події. Саме тут, під Конотопом, 8-го липня 1659 року наше українське військо під проводом гетьмана Виговського **перший раз в історії** розбило проклятих москалів".

Запитаний щодо цього пункту, я відповів:

— Такої безграмотної дурниці я сказати не міг! Щоправда, такий факт був, але далеко не перший! Не відхиляючись дуже в глибину історії, я можу вам, шановні судді, з того самого сімнадцятого віку навести подібні факти: так, наприклад, 1618 р. під проводом Сагайдачного 20,-000 українського війська зробило похід в саму-середину московської держави і осягло численних перемог, одна з котрих була під містом Путивлем. Пізніше в 1633 році українське військо під проводом гетьмана Тимоша Орендаренка також виправилось на допомогу польським військам, котрі воювали проти Москви, і також осягло побід. Я міг би назвати ще кілька випадків, але вважаю, що і цих досить.

Як бачите, я історію знаю добре, і не вивчив її тепер у в'язниці, лиш перед в'язницею. Очевидно, знав і про факт, про який згадує свідок М., а тому не міг сказати, що це було **перший раз в історії.**

— Не є важно, — перебив мене трохи спеc[illegible]ений суддя, — чи це було перший раз в історії! Головне те, що ви раділи ворожнечею між двома братніми народами, — українським і російським — а це є злочин!

— Власне, що не радів! Я думаю, що коли б дійсно висловив таку злочинну радість, то свідок М. повинен був би відразу на мене донести відповідним органам, а не чекати півтора року! Інакше він ставав співучасником злочину.

Погроза досягла мети, а тому запитаний свідок починає виснювати, що він не може ствердити моєї особливої втіхи з приводу згаданої події, що про якийсь пам'ятник ми також не було і що взагалі вся розмова велася в спокійному, чисто науковому тоні.

Таким чином пункт обвинувачення розпався.

Прокуратор береться за третій, останній, пункт і формулює його, приблизно в такий спосіб:

— Товариші судді! Що цей керівник націоналістичної організації Українська Автокефальна Православна Церква ніколи не залишав намірів і далі вести свою підривну роботу, що він шукав і знаходив собі приятелів в контрреволюційному окруженню, видно з того, що він був приятелем ворога народу Затонського. Я кажу „приятелем", бо як інакше можна пояснити його чаювання з Затонським при одним столі?!... Я вважаю, що за сукупність вини по першому і третьому пункті обвинувачення на підставі статей... і параґрафів... карного кодексу обвинувачений заслуговує на заслання в далекі табори терміном 10 років і конфіскацію всього рухомого і нерухомого майна!

Мій невдалий заляканий оборонець спромігся на таку „промову":

— Товариші судді! Сторона оборони підсудного не може заперечати і н к р и мінованих підсудному першого і третього пункту обвинувачення за ... статтями і... параґрафами карного кодексу, але, вважаючи 10 років заслання затяжкою карою, просить дати менше...

Поминаючи весь процес, котрий нагадував якусь дивну комедію своїм перебігом, з порушенням елементарних засад прийнятих у цілому світі форм судівництва, виступ мого адвокната збунтував мені рештки крови. Тим більше, що останнє обвинувачення, глупе і мізерне, було, одначе дуже небезпечне, оскільки опиралося на факті. Заперечити його було неможливо, лишалося хіба його висміяти.

До цього способу я і взявся в своєму останньому слові. Поминувши драстичне і злегка знову з а п е р е ч ивши зовсім невигідне для мене питання причини мого арешту, приналежність до організації УАПЦ, я зупинився над останнім пунктом:

— Так, громадяни судді! Не можу і не вважаю за потрібне заперечувати того факту, що один единий раз, — підкреслюю: **один единий!** — зустрівшись, тоді ще не з **ворогом народу Затонським,** а з **народним комісаром освіти України Затонським** в Харкові у моїх знайомих, я півгодини сидів з ним при однім столі і випив в його присутности дві склянки чаю.

(Дальше буде).

Ярослав Падох.

Післяконвенційні міркування

3)

Більше справ — комісіям.

Причини, які утруднюють вибори, утруднюють також вирішення чимало інших конвенційних справ. Є певні справи, які самі по собі не надаються до вирішування великим вбором людей. До таких справ передовсім належать: устійнення платні головному урядові й встановлення висоти делеґатських дієт. Ці й подібні справи можна б передати до вирішення окремим комісіям, обраним конвенцією, або колеґії головних контрольорів Союзу. Обрані загалом делеґатів члени таких комісій мали б повне довір'я конвенції й тому нічого лякатися, що вони можуть винести нерозважне рішення. Якщо б ця зміна була для союзового членства за різка, тоді можна б бодай дещо усправнити конвенцію, відаючи названі питання окремим комісіям до обдумання й приготування внесень для пленуму конвенції. На прикладі розумної й успішної праці комісії прохань і скарґ на останній конвенції можна побачити, що значить розумна застанова невеликого гурта довірених людей над складними питаннями, які згодом мають статися предметом розважувань і вирішень загалу конвенції. Названа комісія, працюючи наполегливо, та докладно й справедливо виконала доручене їй завдання, що загал делеґатів приняв її пропозиції майже без дискусій й одноголосно. Якщо б загал делеґатів був сам взявся розділювати пожертви, підмоги й стипендії, яких було багато понад сотню, тоді конвенція була б напевно продовжувалася бодай на один-два дні, й була б сама з'їла ті фонди, що їх приходилось розділяти. На окраю обговорюваного питання варто підмітити, що названа комісія була, враз з її енергійною головою, ціла крім одного винятку — жіночого роду!

Переведення цеї зміни дуже усправнило б конвенцію. Тоді конвенція могла б занятися тільки найповажнішими й найбільш загальними питаннями, що дуже піднесло б повагу цієї найвищої установи Союзу.

Більше уваги для статутових змін.

На останній конвенції переведено декілька дуже важливих змін статуту Союзу. Деякі з них були дуже гарячо розважувані, оспорювані або похвалювані, доводили до порізнення делеґатів між собою. Вирішення деяких статутових змін було вислідом випадку. Така випадковість казала делеґатам відкинути деякі проєкти важливих змін. На конвенції не раз і не двічі годі було опертися враженню, що запропоновані зміни були за нові для делеґатів й тому їм важко було на них рішитися в метушливій й нервовій атмосфері конвенційної салі. Тому не диво, що у цих таких важливих справах грав таку поважну ролю — випадок.

Коли, зважити, що статут це основа кожного товариства, його конституція, від якої у великій мірі залежить доля установи, тоді варто подбати про те, щоб його зміни були вислідом зрілого обміркування й грунтовного переконання загалу членів.

Одним із засобів до цього була б вимога до відділів, щоб вони зголошували свої внесення щодо зміни статуту на довший час до конвенції (два-три місяці наперед) та щоб головний уряд чи окрема статутова комісія підготовила проєкти змін й оголосила їх разом із оповісткою про час й порядок конвенції. Тоді загал членів міг би обдумати запропоновані зміни й передати делеґатам свій погляд на те, чи слід ці зміни перевести, чи ні. Тоді рішення делеґатів на конвенції було б згідні з волею більшости не самих делеґатів, але цілого активного членства Союзу.

При цьому варто завважати, що союзові діячі замало користають зі свого органу в справах Союзу. Ці короткі й звичайно необґрунтовані „конвенційні проєкти", що їх друкує „Свобода" в останні тижні перед конвенцією, не можуть формувати думки членів щодо всіх важливих питань Союзу. Варта було б, щоб члени постійно підносили важливі Союзові справи на сторінках нашого часопису й так формували спільні думки й погляди на них союзового членства, розпорошеного по величезній американській землі. Тоді не було б стільки несподіванок на конвенціях, бо ще до конвенції витворилась й виявилась би спільна думка загалу членства й вона обовязувала б і на конвенції.

Потреба протокольної комісії.

Союзові конвенції є дідично чи радше статутово обтяжені одним непріємним тягарем, який не тільки продовжує конвенції, але й робить їх непотрібно-нудними. Думаю про обов'язок прочитування кожного ранку черговогo дня конвенційних нарад протокол з праці попереднього дня. Від цього нудного, для нікого не цікавого читання й зачинається кожний день нарад й делеґати не рідко досипляють проаґітовані, недоспані ночі. Це можна б змінити без шкоди для вірности й докладности протоколу, який є конечний. Думаю, що було б вказаним на початку конвенції обрати протокольну комісію, яка мала б обов'язок дбати про списання вірного й докладного протоколу, провірюючи те, що запротоколував секретар конвенції. Комісія й згодом запропонувала б конвенції приняття цілого протоколу, не читаючи його, або — на бажання делеґатів — прочитуючи тільки деякі уступи з нього. Довірені особи членів комісії гарантували б, що протокол буде вірним образом пройдених нарад. Ця новість була б новістю тільки в Союзі. Такий спосіб поладнання справи приняття протоколів практикується вже широко в світі.

Ця зміна буде тим конечніша після зміни принятої останньою конвенцією, що протокол майбутніх конвенцій списуватиме стенограф. Цей протокол обніматими кожне слово сказане на конвенції, отже буде дуже докладний й — довгий. На прочитання такого протоколу треба б присвятити щоденно бодай пару годин. На таку страту часу конвенція собі ніяк позволити не може.

(Дальше буде).

З ТЕАТРУ

Театр В. Блавацького і його нова премієра

(М. Чирський: „Отаман Пісня", п'єса в 3-ох діях, 4-ох відслонах).

Химерна доля так захотіла, що коли у воєнних роках 1939-44 український нарід у цілому випивав під совєтсько-гітлерівським пануванням чашу горя до дна, західньо-український театр дістав небувалі до того часу можливості розвитку. Опинившись після мандрівницького скитання по малих галицьких містечках у найкращому, дійсно величавому театральному будинку Львова з ротаційною сценою й усіми технічними уладженнями модерного театру, — поповнений першорядними силами наддніпрянських артистів і толерований окупантами, як найневинніший в їх очах прояв культури, що служив загальній розвазі, — український театр знявся тоді на вершини мистецтва однаково великим драматичним і оперним репертуаром, як і його майстерним виконанням. Директором того театру був Володимир Блавацький, який таким чином увійшов в історію українського театру найсвітлішої його доби.

Не диво, що з приїздом до Америки В. Блавацького, який на еміґрації в Німеччині згуртував біля себе поважну частину членів львівського театру, американські українці зв'язували великі надії, дарма, що самі собі їх не вміли з'ясувати. ЗУДАК виявив у відношенні до Театру В. Блавацького те саме зрозуміння культурних цінностей еміґрації, що у відношенні до Студії Й. Гірняка, Капелі Бандуристів Китастого чи хору „Ватри". Він теж активно допоміг Театрові виступити з першою репрезентаційною виставою у Филаделфії, літом мин. року. Велика саля Тавн Гол'у була тоді вщерть повна. Театр дав показ мистецьких сил, показав те, що можуть показати досвідчені професіонали, а не аматори сцени, але — але погано підібрана п'єса (перерібка „Батурина Б. Лепкого), незрозуміла масі місцевих глядачів, — зробила препогану послугу Театрові. Українська публика, яка швидко зражується, почала від нього бокувати. Театр почав ставити легкі комедії другорядного европейського репертуару, що не поправили йому атмосфери. Блавацький, людина великої театральної культури, знання і досвіду, але вперта й самовпевнена, мав жаль до публики, а публика мала жаль до Блавацького: вона була б напр. захоплено прийняла мистецько виведену побутовщину, але Блавацький не захотів до неї нагнутись. І Театр Блавацького став сам проблемою. Очевидно, що заdоволити репертуаром і виховану на европейських театрах еліту нової еміґрації, і масу старої еміґрації, виховану на аматорській побутовщині, і народжену тут американсько-українську молодь, — такої штуки навіть нагеніяльніший директор театру не втне. Це так, як той український еміґрант, що хотів би на чужині купити собі хату з куснем ґрунту та знайти там спогад всієї України: щоб було і море й гори, і щоб можна було на чорноземі лан пшеничнки засіяти і щоб був садок вишневий коло хати та було де пасіку завести, ну й щоб було недалеко міста...

Остання премієра Театру Блавацького, яка відбулася в неділю 11-го червня у салі на Френклін Ст. у Филаделфії, була репертуарним компромісом, була спробою замиритись із публикою та залишитись вірним давнім традиціям. Компроміс нікого не вдоволяє на 100%, але був удатний. М. Чирський мало у нас відомий драматурґ. Еміґрант із 20-тих рр. жив увесь час на Закарпатті і тому не мав там того культурного середовища й умовин, що потрібні для розвитку літературного таланту. Виїхав, здається, у 1941 році, коли німці пішли на схід, до свого рідного Кам'янця Подільського, подорозі у Львові вступив до Великого Театру і залишив Блавацькому рукопис драми та швидко потім помер у Кам'янці на сухоти. Його „Отаман Пісня" (кепський наголовок для драми) зраджує великий талант, сценічний нерв і глибінь думки, проте потребує теж „шліфу", що його режисер дав тільки частинно, зацукуючись, здається, перед радикальною операцією.

Чому отаман і чому „Пісня"? Діється у Правобережній Україні, у 1920 р., коли край, зайнятий червоними, роївся від повстанських загонів, що руйнували Совєтам запілля і влегшували наступ армії УНР із заходу. Отаман одного такого загону — центральна фіґура п'єси. Його правдивого прізвища ніхто не знає, „Піснею" прозвали його тому, бо — за його власними словами — Україна все загубила, тільки пісню заховала. Другим знаменитим символом п'єси це глухота старенького емиритованого вчителя, який не знає, що довкола нього діється і гине дурною смертю, застрілений безсердечними червоноармійцями. Найбільшою прикметою п'єси це — при всьому її патріотичному, ба навіть виховному характері, відсутність гурра-патріотичної бомбастики і тромтадратії, що не знає різниці між літературою і аґіткою. П'єса віддає історично — вірно й сценічно добре схоплену атмосферу воюючого комунізму перших років монтування Сов. Союзу, отаманщини з типами ідеальними і розхрістаними, молодечого ідеалізму і повної несвідомости. „Що таке Україна?" питає одна молода дівчина. — „Ненавиджу України" — заявляє молода жінка, що її чоловік пішов у повстанці. Є рада на цю хворобу, „але на це треба мати часу, а історії за хвіст не вдержиш". Знамениті типи, добре переплітування комічними епізодиками, дискретне завертання від патосу до сарказму. Хибою п'єси — невикористання первісного дуже доброго зав'язку для послідовного переведення любовної історії між Отаманом і Любою, розгублення поміж паралельними акціями Отаман — Люба і Димов — Ірина, аж надто механічна розв'язка (деус екс махіна"), що зробити з Іриною, траґічною постаттю молодої жінки, що мала двох чоловіків, а не мала в ніодному приятеля. Знамениту сцену з малоросом-моряком, який гине у фанатичній вірності червоній революції, треба було зберегти, але сполучити обидві відслони третьої дії, змінити останню яву з Іриною, таксамо, як скоротити діялоги у 2-гій дії залишаючи чудовий діялог у супроводі пісні за сценою.

П'єса була грана всіми без винятку артистами, знаменито. Високий рівень професіонального театру відразу кидався в очі у дбайливості, в деталях декорацій і характеризації. Подивляти треба, як Блавацький послідовно оминав дешевий патос і дав тип повстанського отамана-філософа, а не задиркуватого легкодуха. Це пластична жива постать, як і інші постаті. Велике признання **В. Мельникові** за брак шаржу і за дискретне, але послідовне підкреслювання „галичанства" типового галицького старшини, що даремне намагається вбрати повстанців у шори дисципліни („шляків" могло бути менше). Важку ролю мав **Б. Паздрій** — б. царського капітана, воєнрука, циніка і пяка з джентельменськими поривами та брутальними жестами. Першорядний **Пінот-Рудакевич**, ще кращий як Кислиця, ані Тарасюк. Дуже добрий **В. Кіт**, як наївно-запальний юнак, знаменитий Меламуд, голова ревкому, **Шашарівського**, тільки перешаржований у масці, — яскраву постать спантеличеного хама-матроса дав **Д. Ґонта**. Важкі і трудні ролі мали **Л. Шашарівська** (Ірини, дружини спершу Отамана, потім Димова), яка створила центральну жіночу постать, нещасну жертву революційного хаосу і переплутання всіх понять, і **Е. Дичківна**, молоденька доня вчителя, що її ролі автор не довів до кінця. Третя жіноча епізодична роля припала **М. Степовій**: жінка, що даремне старається вблагати володаря життя і смерти невинних жертв. Всі названі і неназвані творили суцільний зіграний ансамбль.

Саля була вщерть повна. Вона повинна заповнитись також при всіх дальших виставах цієї п'єси, недосконалої, але доброї, яка виповнює один цікавий вечір і дає насолоду дивитися на знаменитий театр.

Іван Кедрин

Чи українські ДП перестали існувати?

(Докінчення зі стор. 2-гої).

кові акції, не мають абсолютно у тямці, що **кожна така збіркова акція підрізує переселенчу акцію і підготову до постійної допомоги европейським „залишенцям", бо паралізує цілковито збіркову акцію ЗУАДК-ту.** Коли напр. тереном таких нових збіркових акцій стали в останньому часі Ню Йорк, Филаделфія і Шікаго, то ці три найбільші центри скупчення українців в Америці **перестали взагалі існувати, як джерело і резервуар засобів для помочі українцям в Европі.** Матеріяльні засоби американських українців були завсіди обмежені. Тому великі задуми можна реалізувати тут **за чергою, а не одночасно.** Сам ЗУАДК також не виступає назверх з **жадними іншими плянами своеї діяльности на майбутність, що їх має поки не закінчиться переселенча акція.** Однак, як бачимо, засаду Українського Конґресового Комітету щодо **одної** збіркової акції — знехтовано, бо тепер аж кишить від збірок із найбільшою мобілізацією сил та з анґажуванням до деяких збірок усіх можливих засобів. Вислід такий, що і ті нові акції стоять під знаком запиту і давні загрожені.

Очевидно, життя пливе і висуває щораз **нові потреби.** Але існують і такі **старі** потреби, які **мусять** мати першенство, якщо взагалі хочеться їх заспокоїти. Переселенча акція і опіка над еміґрацією в Европі це не є монопольний обов'язок ЗУАДК-ту. ЗУАДК не існує як інституція відірвана від громадянства, не тільки в матеріяльнім розумінні, але ще більше в духовому. І тому ЗУАДК може виправдати вповні завдання і надії, покладені на нього громадянством, якщо громадянство, ввесь свідомий американсько-український загал старої й нової іміґрації дасть ЗУАДК-ві 1) матеріяльні засоби **збіркою фондів** і 2) моральну силу своїм **масовим членством.** Всі доведерішні успіхи ЗУАД Комітету оперті виключно на цій матеріяльній і моральній піддержці збоку громадянства. Праця ЗУАДК-ту з природи річи мусить вестись у постійному і тісному зв'язку з різними американськими та міжнародніми чинниками. Вони тільки тому йдуть нам назустріч у прерізних конкретних справах (як ось напр. останній успіх ЗУАДК-ту у справі національної назви чи безумовний поступ у справі трактування українців, колишніх членів німецької збройної сили), що знають, що ЗУАДК втішається в українському світі повагою, що українська спінія за нами. Коли ми хочемо, щоб ЗУАДК міг надалі використовувати всі можливості, що їх має, як єдина взагалі — поза жидівськими — національна організація з міжконтинентальним засягом діяння, тоді треба, щоб американський і чужинецький світ діставав щораз нові **докази,** що український світ є за ЗУАДК-том. 5 дол. річного внеску — це маленька квота для кожної людини і ніяка позиція у річному бюджеті родини. Проте коли б десятки тисяч українців стало членами ЗУАДК-ту, то моральна сила, яку діставби через те ЗУАДК, отже й можливості діставати концесії, була б багато більша від матеріяльної користи з отих членських внесків.

Які ж завдання ЗУАДК має виконати у найближчому часі? **Розкажемо про це у наступному числі.**

А. К.

Добрі діла, — великі наслідки

Кажуть: добра слава лежить, а погана біжить. Це є — людське. В часописах майже нічого не пишуть про добрі діла, але про погані — того повно. Коли б не було злочинів, то, здається усі американські часописи збанкротували б!..

Але ми, українці, не сміємо наслідувати! І то ще з такої причини: де є держава, там державна влада завжди може означити корисну працю громадянина, але ми, українці, держави не маємо і тому дуже часто корисна й віддана праця наших громадян для нац. справи залишається зовсім без відгуку. Правда, такі громадяни працюють не для слави, а для справи, але не раз сама справа вимагає, щоби на добру працю було звернуто увагу.

В даному разі уважаємо, що було б несправедливо не відзначити тої патріотичної і корисної праці, яку провадить філія Українського Конґресового Комітету, Центральний Комітет, в місті Сиракюз, стейт Ню Йорк.

Місто Сиракюз — невеличкий, порівнюючи, український осередок. Але є там кілька діяльних людей і свідомий загал. І цікаво глянути, — що може зробити добра воля й систематична праця! Громада Сиракюз рішила започати акцію в справі Загального Національного Датку. Для цього 1-го травня ц. р. було скликане людне віче. І зразу добрий почин і добра організація дали наслідки. Присутні заклярували 1200 дол. і тут-же готівкою зложили 660 дол. Гроші внесли повністю й частками 100 людей і громада Сиракюз урочисто повернула до Ню Йорку дві виповнених квітанційні книжки!

Цілою справою керують панове: Голова Комітету Іван Піґуляк, секретар Микола Годжак, організатор Михайло Клюсик і скарбник — Михайло Каній. Треба бачити роботу скарбника п. Канія: прізвища платників виписані старанно й чітко, проти кожного — адреса і дані — скільки задеклярував та скільки заплатив. Скарбник Конґресового Комітету в Ню Йорку кожному показує: ось документ, який приємно взяти в руки!.. Але справа ще далеко не закінчена: Управа з Сиракюз повідомляє: усім громадянам, що ще не заплатили, маємо вислати інформаційні листи, а далі підемо від хати до хати. Сподіваємось успіху!..

В Сиракюз працює енерґійно Ліґа Української Молоді, — і ця Ліґа прислала до Комітету княжий дар — 500 дол. Голова Ліґи пані Тереза Новенче, посилаючи гроші, обіцяє Комітетові дальшу співпрацю.

Також обізвалось із Сиракюз жіноцтво: „Золотий Хрест" вислав 100 дол. Таким чином, українське громадянство Сиракюз, щойно започавши акцію, вислала поверх 1200 дол.!..

Яке це має значення? — **Величезне!** Бо річ не тільки в тисячці доларів, а в самім відношенні громади до справи: раз проголошено загально-національну акцію, то треба поставитись до неї ділово і поважно!

Це ті „малі діла", на яких держиться світ! Сиракюз дали 1200 дол., але таких Сиракюз в Америці сотки, коли не більше. А це означає сотку тисяч доларів. З такими засобами вже можна вільніше рухнутись і в справах політичних, і культурних і харитативних. **Можна робити поважну національну справу!**

А приклад Сиракюз показує, що українство в Америці має **повну змогу** сильно підтримати свою справу.

Потрібна лише добра воля!..

ОЛЕКСАНДЕР ПРОХОДА

(Життєпис людини що пережила пекло)

На одному з цвинтарів Дітройту насипано одну свіжу могилу. Першу цього роду в Дітройті. Там поховано одну українську людину, якій доля пощастила вирватися з московсько-большевицької катівні і вмерти на вільній американській землі.

Олександер Прохода, родом із Катеринославщини (село Ново-Миколаївка), приїхавши до ЗДА в перших днях березня, не мав щастя ані хвилини насолоджуватися життям вільної людини. Знищене здоров'я на Соловецьких островах не видержало довго еміґрантських злиднів і далекої подорожі. Після приїзду до Дітройту, зараз третього дня зайшла криза і треба було вже в майже безнадійному стані відвезти його до шпиталю. Американські лікарі робили якнайбільші зусилля, щоб урятувати життя цієї жертви московсько-большевицького терору і одного дня тутешня американська преса навіть писала, що нинішний небіжчик буде врятований. Але це була тільки хвилина надії. На спаралізовану ще дома ногу кинулась ґанґрена і операція була одиноким рятунком. Але ослаблене серце не видержало б операції. І так після сімох тижнів у шпиталі прийшов трагічний кінець. Дня 25 травня перестало битися серце Олександра В. Проходи.

Біографія О. В. Проходи дуже звичайна — як і соток тисяч та мільйонів інших наших людей, що жили у „вільній" Українській Радянській Соціялістичній Республиці під „ґеніяльним" керівництвом Леніна і під „сонцем сталінської конституції". Народився О. В. Прохода дня 18 жовтня 1897 року і жив на рідній українській землі до 1924 року, перенісши на своїх плечах, як молода ще людина, і злидні царської Росії і буревійні дні Воскресіння та упадку новонародженої Української Держави.

А опісля все пішло „нормальним" руслом. Дня 1. грудня 1924 р. прийшов арешт за злочин „зрада революції" —, „злочин", за який сотки тисяч, а пізніше мільйони наших людей ішли „під стєнку" або на каторжні роботи. О. В. Прохода опинився „за стєнками" Чека в місті Олександрівську на Катеринославщині. Починаються довгі місяці слідства, допитів, катувань. На засіданні „Трійки" Чека винесено дня 3 червня 1926 р. смертний вирок, який вислано на затвердження у ЦЕК. В той же день починають годувати „на заріз" — дають денно два-фунтовий хліб і добру м'ясну юшку. І, як казав Покійний, „якщо б не ожидання розстрілу кожної години, то можна було б гарно пожити, а так кожний кусок хліба застрягав у горлі".

Дня 19 серпня 1926 р. в год. 10 рано ведуть його до дижурного команданта тюрми. Там йому заявляють: „Розстріл замінено на десять років заслання в північних, віддалених таборах, без права переписки, амнестій і оплати за працю. Слідча тюрма не зараховується, термін кари числиться від дня винесення присуду." Того ж дня перевозять його в іншу тюрму в Олександрівську. І так починається мученицька путь на „далеку лівніч" від в'язниці до в'язниці.

Дня 25 січня 1927 р. останнім пароплавом доставляють Покійного на Соловецькі Острови в концентраційний табор УСЛОН. Після цього навігація закрилася. І почалася каторжна робота — безмежно тяжка, нелюдська робота лісорубства. В 1928 р. приходить тяжка хвороба жолудка, але молодий здоровий організм витримав операцію в 1929 р. і знову те саме.

Умовини праці, економія робочої сили і опіка над усе ж таки людиною? От один приклад: 25 січня 1930 р. при закритті навігації на острові було 26,100 каторжників. Дня 2 червня, отже за кругло 5 місяців на острові осталося... 9,800 душ. Останні згинули мученичою смертю з причини нелюдських умовин праці, неімовірно злих і недостаточних майже голодових харчів, найбільш примітивних санітарних умовин, через що кинувся тиф і інші заразливі хвороби та бестіяльне поводження сторожі з каторжниками. А як зареагував на це „соціялістичний, народній" уряд? Звільнив всю управу табору за „неекономічне знищення такого великого числа робочих рук..." Не за те, що згинуло 16.300 людей на протязі 5-ти місяців покарано управу табору, а за те, що „знищено робочі руки". Тут коментарів не треба.

В травні 1930 р. „приїхав" на Соловки один українець (імені його не можемо подати, бо він ще живе, мабуть, у СССР), зорганізував підпільну організацію і почав завзяту боротьбу проти нелюдської адміністрації. Умовини дещо покращали і О. В. Прохода дістався навіть на канцелярійну роботу в управі табору (книговод у лазареті, „нарядчик лагерного пункта" і ін.) і так пережив аж до 1936 р., коли був звільнений з Соловок, щоб, з підірваним здоров'ям, вештатися Марком Проклятим по „совєтській землі", яка не хотіла дати йому тихого, спокійного притулку.

Ще 1935 р. він запізнався на Соловках із своєю майбутньою дружиною, з якою ділив долю і недолю аж до кінця свого життя. Воєнні події загнали їх у Німеччину, звідки приїхав до ЗДА, щоб хоч умерти тут, як вільна людина на вільній землі. Один із мільйонів!

Олександер Василевич Прохода мав тільки два бажання, коли вже міняв погляди із своєю смертю:

Щоб на його гробі, на хресті, поставити світлини його двоїх дітей (9 і 14 років), які осталися з волі суворої долі в країні тиранії і рабства — СССР, і

Щоб те, що він бачив і пережив у пеклі на землі передати в українські руки (адв. Івана Панчука, який щиро опікувався ним тут) і опублікувати в українській і американській пресі. Його дружина має всі дані про його життя, частинно з його оповідань і документів, а частинно, як влаcноочний свідок і приятель долі і недолі Покійника. Оба бажання Проходи ще до здійснення.

А в спадку лишив Покійний світлу пам'ять мученика.

Д. Квітка

СПІЛЬНОТА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ

(Докінчення зі стор. 1.)

лині боротьби проти спільного ворога, він забув про свою особисту недолю та його польських виновників.

Автор листа в дальшому оповідає фрагменти зі своєї повстанської боротьби та свого рейду через польські землі, де скрізь зустрічав повну допомогу з боку польського населення. У висновку він приходить до таких заключень:

„Маємо спільного ворога, — жорстокого ворога. Ріжниця між Польщею і Україною є та, що Україна це вже спечений когут, тоді як Польща ще тільки зарізана і чекає своєї черги на печення. Я не є автором того дотепного порівняння — ним є поляк, п. Ришард Враґа. Можу тільки ствердити, що це порівняння знаменито віддає дійсний стан речей. Крім того, можу ствердити, що народи польський і український то найбільше до себе подібні слов'янські народи. Маємо однакові чесноти і однакові хиби. Маємо спільних ворогів, — німців і москалів. І коли мені хтось скаже, що ми, українці, часто споглядали до Берліна, то я, згідно з правдою, можу відповісти, що поляки, забуваючи різні кривди (різня Праги в 1863), дуже часто усміхалися до Москви розраховуючи на те, що з москалями можна буде українським коштом „спекти" новий Андрусів чи Ригу. Крім того, наші „приятелі", — прусаки і москалі, завжди всіми силами змагали до того, щоби розсварити поляків і українців, бо тільки в той спосіб могли здійснити свої імперіялістичні заміри. Але чи ж не по лінії тих імперіялістичних замірів іде стаття, згадуючи про українську вину і гріхи в хвилині, яка, здається, найменше на це підходить?

„Протягом історії поляки і українці дуже часто схрещували шаблі. Одні і другі мають гріхи і провини. Але чи варто їх собі взаємно пригадувати, як нам на карку сидить ворог? В чиїм інтересі? Чи не час уже писати в газетах так, щоби між двома так близькими собі народами виробити почуття приязні, що допоможуть нам позбутися і тримати на припоні головного ворога? Що станеться, як в обличчі того ворога продовжуватимемо різні і протести за „гріхи і провини"? Чи не можна би обабічно призвести до того, щоби сумні випадки з років 1943 і 1944, ця польсько-українська війна в обличчі спільних ворогів, була ОСТАННЬОЮ польсько-українською війною в історії наших народів? Навіщо однобічно пригадувати провини? Якщо ви, поляки, предложите реєстр українських провин, ми не завагаємося предложити реєстр польських провин з того самого часу.

„В чиїм це інтересі? Ясно, що в інтересі німців і москалів!

„Як же хотів би я, щоби кожний поляк зрозумів, що в інтересі Польщі є сильна Україна! Кожний Андрусів, чи Рига, коштом України, раніше чи пізніше закінчиться новим розбором Польщі! Так було в 18. сторіччі. Байдуже хто володітиме Росією: білий чи червоний цар. Маючи Україну в руках, Росія буде сильна і змагатиме до порозуміння з німцями, щоби поділити Польщу. Сильна Україна — це запорука незалежности Польщі, Білорусі, Балтійських країн, Кавказу, Туркестану. Сильна Україна — це обмеження Росії до її етнографічних московських земель та вирвання жала імперіялізму третього Риму — Москви. Сильна Україна — то найліпший союзник Польщі, і навпаки, — сильна Польща має таке саме значення для України. Я гордий з того, що це переконання стається щораз більше загальним там, де справжні польські і українські патріоти стоять в перших рядах боротьби проти російського імперіялізму. Прикро мені, що такого переконання нема в світі волі" — кінчить свої міркування Е. П.

ТОРРЕС БОДЕТ ВІДКЛИКАВ СВОЮ РЕЗИГНАЦІЮ З ГОЛОВИ ЮНЕСКО

Флоренція, Італія, 16. червня. — Мексиканський виховник д-р Джейм Торрес Бодет, на одноголосне прохання всіх делегацій, відкликав вчора свою резиґнацію з голови Виховної, Наукової і Культурної Організації Об'єднаних Націй. Він резиґнував, бо вважав, що Організація під час теперішньої сесії не потрапила зробити нічого в користь миру.

ІМІҐРАЦІЯ ДО КАНАДИ В1949 Р.

Оттава. — Пресовий Бюлетень Іміґраційного Бюра оприлюднює цифри з іміґрації в 1949 р. Усіх нових іміґрантів приїхало 95,217 осіб, між ними 37,764 переміщених осіб з европейських країн. Крім скитальців прибуло ще 57,453 осіб з усіх частин світу. Найбільше прибуло людей з Великобританії, бо 20,769 осіб. Дальше йдуть іміґранти: з Італії (7,654), Голандії (6,812), Польщі (2,384). З країн, опанованих комуністами, приїхало 4,324 осіб. Зі Злучених Держав допущено 7,756 осіб.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в вівторок, 20. червня, о год. 7:30 ввечір, в галі парафіяльній, 303 Гудсон вул. Приявність всіх членів є конечна, бо є багато важних справ до вирішення. На зборах буде справоздання делеґатів з Конвенції УНС. Нових членів проситься, щоби прийшли на збори і забрали свої грамоти, тому приявність їх є конечна. Довгуючих членів напоминаємо, щоби прийшли на збори і вирівнали свої залеґлости. Також просимо членів приєднувати нових членів.— П. Паснак, предс.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Г. Булавинець, рек. секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

В середу, 31. травня 1950 р. помер член Тов. св. Арх. Михаїла, від. 296 УНСоюзу в Арнолд, Па., нагло на удар серця

ДМИТРО ЛЮБІНЕЦЬКИЙ,

проживши 55 років. Покійний походив з села Торека, повіт Заліщики, Галичина. До Союзу вступив 1925 р.

Покійний полишив у смутку дружину Анну і доньку Віру. Ввесь час життя брав активну участь в громадськім життю. Щиро жертвував на різні народні цілі. Підчас війни (1943-1944) служив при маринарці. Через 28 років належав до Огневої Сторожі.

Похорон відбувся з дому жалоби до укр. прав. церкви св. Покрови в Арнолд, Па., а відтак на місце вічного спочинку.

Нехай земля прибраної Вітчини буде Йому легкою.

М. Земледух, секр.

Дня 19. травня 1950 р., помер у 67. році життя

ІВАН МІХОЛОВСЬКИЙ,

довголітний член Бр. св. Михаїла, від. 357 УНСоюзу у Northumberland, Pa. Покійний походив з села Клибанівка, повіт Тернопіль, Галичина.

Полишив у смутку жену, Теодозію, 2 сини і 3 дочки: Василя, Івана, Марію, Катерину і Марту і 3 внуки. Похорон відбувся 23. травня, з похоронного заведення при участи родини і знайомих на цвинтар у Sunbury, Pa.

В. Н. П.

Stephen Wozney, Sec.

ПОШУКУВАННЯ

МАКСИМЯК СТАНІСЛАВ з Neu-Ulm, Ludendorf kaserne DP camp Germany U.S. Zone пошукує **Вуйка і Тітку.**

DREBOT EWDOKIJA з села Brinci-Zahirni, pow. Bibrka, пошукує за **Вуйком і Тіткою і Іваном Савкою** мають мешкати в Ню Йорку. Зголоситися на адресу:

PETRYK BOHDAN
337 East 14th Street
New York City

МИХАЙЛО ЯНУШ з села Мечищів пов. Бережани, пошукує **АНТОНА ЖИЛТАНЬСКОГО** і його жену **Сабіну з роду Януш.** Хто знає про них або вони самі зголоситись на адресу. **Михайло Януш, 357 East, 10th Street, New York 9, N. Y.**

ТАРЗАН, ч. 2367. Тарзан загрожений.

Саме, коли сторожі Джени спішили, щоб її дігнати...

...господар нетрів наступав на них спокійно, наче леопард.

Одначе ґенстери доглянули його приявність...

...обернулися і піднесли вогру зброю.